

versengéstől, annyira vakmerők voltak, hogy külön állam alapítását is a fejökre vették. Mégis az ind szigettenger az, a hol a kalózság a legjobban virágzott; sok néptörzs társadalmi és állami életével nagyon összeforrt ez, sőt a helyi földrajzi viszonyokban is kedvező talajra talált. Sem itt, sem a kínai birodalom partjai mentén ma sincs teljesen megzabolázva a kalózság.

Tengeri betegség. Véges végül emlé-

kezzünk meg e helyütt a tengeri betegségről is. Igaz, hogy nem veszélyeztetni az életet, de az is igaz, hogy roppantúl kellemetlen. Az ember niem hal bele, de ha beleesett, inkább szeretne meghalni. Az orvosi tudomány még nem talált ellene irt, sőt még keletkezését se tudja megmagyarázni. Valóban, mikor születik már a jóltevő, a ki a világot ettől a rettenetes gyötrelmetől megszabadítja?

TÁRSULATI ÜGYEK.

Szakülés 1889. május 22-ikén. Bar-toniek Géza »Az elektromos erő terjedéséről« szóelőadásában ismertette Herz német fizikusnak a berlini akadémiában bemutatott kísérleteit, a melyekből következik, hogy az elektromos indukció ugyanolyan sebességgel terjed a levegőben, mint a fény, hogy az »elektromos erő« sugarakban terjed, s hogy vele ugyanazok a kísérletek végezhetők, mint a fény- vagy hősugarakkal nevezetesen: az egyenes vonalú terjedés, a visszaverődés és a sugártörés. Herz a Ruhmkorff-féle szikraindító segítségével sajátos szerkezetű kisütőben oscilláló kisütést hoz létre, a mely az előtte álló vezetékben parányi szikrák alakjában látható, oscilláló áramokat indít. Az előadó több kísérletet sikerrel mutatott be.

Dr. Fialowsky Lajos »Kristályalakok magyarázata tükrökkel« czímen tartott előadásában a középiskolai tanításban a tükrök használatát ajánlja a kristálytan tanításának könnyítésére. A tükrök nagyon szépen mutatják a kristályok szimmetriáját; a szimmetriátlan, egy- és több szimmetriájú rendszereket a kristály háromféleképpen metszett felének egyszerű tükröződéséből lehet megismerni.

Végül bemutatott egy maga szerkesztette növényajtót, a mely drótszövet helyett nádból van s használhatósága könnyűségében rejlik.

Schilberszky Károly tanársegéd »Növényi rendellenességek átöröklődéséről« szólván, ismertette a kukoricza heterogamiájának és a luczerna többszirájúságának átöröklődésére vonatkozó tenyésztési kísérleteit.

Ezután bemutatta saját szerkezetű navigató készülékét, a mely arra szolgál hogy

nagyobb mikroszkópi készítmények egész területükben láthatók legyenek.

Választmányi ülés 1889. május 22-ikén. Az elnök melegen üdvözlöi Társulatunknak két évtized óta választmányi tagját és egy évtized óta alelnökét, báró Eötvös Lorándot a m. t. Akadémia elnökévé választása alkalmából s kéri őt, hogy Társulatunknak továbbra is buzgó híve maradjon.

Báró Eötvös L. megköszönve a szíves üdvözlést, kifejezi, hogy a szerencsekivánatok közt, melyekkel megtisztelték, a Társulattól eredő esik lelkének legjobban, mert épen e Társulat volt az első, a mely őt elnöki tiszttel kitüntette; igéri, hogy a Társulat érdekeit jövőre is a régi buzgósággal fogja a szívén viselni. — Éljenzessel fogadtatik.

Lengyel Béla elsőtitkár előterjeszti az I. évharmadi pénztárvizsgálata kiküldött bizottság jelentését; a bizottság május 20-ikán vizsgálta meg a pénztárt, és mindent rendben talált. A főkönyv, a pénztári naplók szabályszerűen vannak vezetve, a pénzkészlet értékpapír, illetőleg a depositumról szóló elismervény, mind hiány nélkül megvan. A bizottság ennek kapcsán indítványozza, hogy a beteg pénztárnokot helyettesítő Lengyel István irodai igazgatónak buzgó fáradozásaiért köszönetet szavazzon a választmány. — Örvedetes tudomásul vétetik.

A titkár kéri a választmányt, hogy a II. évharmadra pénztárvizsgálókat küldjön ki. — A választmány Fröhlich Izidor és Staub Mórict urat kéri fel pénztárvizsgálókkul.

A titkár előterjeszti az 1889-iki növény-tani nyílt pályázatra beérkezett tervezetekről javaslattételre kiküldött bizottság jelentését, mely így hangzik:

Igen tisztelt Választmány!

A bizottság a beérkezett ajánlatokról véleményét és javaslatát a következőkben terjeszti elő.

A bizottság elnöke jelentvén, hogy a kitűzött határidőig 1889. április 31-ikéig 15 (tizenöt) tervezet s ajánlat érkezett be, a következő tervezeteket mutatja be egyenként.

I. Ajánlkozás: »*A magyar alföld flórája*«.

II. Ajánlkozás: »*A magyarhoni Sphaeriák vagy Sphaeria-félék*«.

III. Ajánlkozás: »*A magyarhoni Lemez-gombák (Agaricinae)*«.

IV. Ajánlkozás: »*Magyarország és Társországaiban élő Bacillariaceák leírása*«.

V. Ajánlkozás: »*Hazánk önkéntes és termesztett fásnövényeinek kézikönyve*«. (Magyar dendrológia.)

VI. Ajánlkozás: »*A Magas Tatra és Budapest környékének moszatflórája*«.

VII. Ajánlkozás: »*A magyarhoni csúcsorfélék magánrajza*«.

VIII. Ajánlkozás: »*Gömör és Kishont megyék flórája*«.

IX. Ajánlkozás: »*Az Aquilegiák monografiája*«.

X. Ajánlkozás: »*A Kotschy-féle tölgyek*«.

XI. Ajánlkozás: »*Magyarország compositái*«.

XII. Ajánlkozás: »*A magyar nép botanikája*«.

XIII. Ajánlkozás: »*Fali táblák a Penészek természetstoriájának tanításához*«.

XIV. Ajánlkozás: »*Magyarhoni jöfélék, gyanús és mérges gombák könyve*«.

XV. Ajánlkozás: »*Magyarországi üszök-félék monografiája*«.

A beérkezett ajánlkozások és tervezetek közül kettő (a II. és III.) nem felel meg a pályázat formai kellékének, minthogy azon összeget, melyre megbízás esetén számot tart, nem tünteti ki, a bizottság mindamellett tekintettel a tervezetben kijelölt tárgy fontosságára, e tervezeteket is figyelmére méltatja.

Az elnök ajánlatára a bizottság, mielőtt az egyes tervezetek érdemleges méltatásába kezdene, megállapítja azon irányadó elveket és szempontokat, melyek szerint a tervezetek figyelembe vételében eljárni óhajt. A megállapított elvek és szempontok a következők:

1. A pályázat tisztán növénytani lévén, első sorban a szorosan vett növénytani tudományos, szakszerű tervezetek veendőik figyelembe.

2. Az előbbi pont figyelemmel tartása mellett másod sorban olyan tervezeteknek adandó elsőbbség, melyek tágabb kört érdekelhetnek, s a melyeknek a közhaszon tekintetében is nagyobb értékök van.

3. Az iskolai czélokra szánt táblák, atlaszok, könyvek stb. nem tartoznak a társulat ügykörébe, s így e pályázaton sem veendőik figyelembe.

4. A nyílt pályázat természetének megfelelőleg megbízatásban csak olyan tervezeteket illetve ajánlatok benyújtóit részeltethetni, kik eddigi munkálkodásukkal vagy benyújtott tervezetök alapján megbízatás esetén sikeres eredményre nyújtanak reményt.

5. Hóni viszonyainknak megfelelőleg óhajtandónak tartja a bizottság, hogy a rendelkezésre álló összegből lehetőleg többen részesüljenek megbízatásban s ezért az egész összegre számot tartó ajánlatok — ha csak tárgyuknál fogva felette nem magasodnak ki a többiek közül vagy nem épen felette sürgős tárgy kidolgozását czélozzák — eljuttandók; viszont a több tervezet benyújtói csak egy munka kidolgozásával bizandók meg.

6. Végre pedig s főleg a hirdetett pályázat feltételei értelmében is az országos érdekű vagy az ország viszonyaival foglalkozó tervezeteknek adandó elsőbbség, sőt az ország viszonyait közelről nem érintő tervezetek mellőzendők.

Ez elveket, szempontokat választva irányadóul, figyelmen kívül kellett hagyni mindjárt az I. szám »*A magyar Alföld flórája*« című ajánlkozást, mert a bizottság a benyújtott tervezetben nem lát kellő biztosítékot arra, hogy a munka oly módon leendene kidolgozva, mint az a tudomány mai álláspontjának megfelelőleg kívánatos; különben is a magyar Alföld hazánknak ez idő szerinti viszonylag legismertebb területe.

A XII. számú ajánlkozás, mely a magyar nép botanikájával akar foglalkozni, főczélul tűzé ki a nép nyelvének természetrajzi szókincsét összegyűjteni. Tekintve a megállapodások I., 2. és 3. pontjait, továbbá a t. Választmánynak e tárgyban hozott határozatát, mely szerint a műszavak tárgyalására bizottságot küldött ki s végre, hogy a magyar növényneveknek és műszóknak illetén összegyűjtése felől még most nem táplálhat a bizottság nagy reményeket: ez ajánlkozást e pályázaton elejtendőnek tartja.

A megállapodás 3. pontja értelmében mellőzendő a XIII. számú ajánlat, mely tanítási czélokra szánt *fali táblákon* óhajtja a *penészek*, illetve gombák természetstoriáját bemutatni. Bár hóni oktatásunknak szükségé van s egyébként is kívánatos ily táblák megjelenése, kiadását, mint a magánvállalkozásnak is eléggé jövedelmező, úgyszólván üzleti természetű tárgyát, a bizottság kénytelen elejteni, a mit még a megállapodások szűkebbre fogott 6. pontja is jával. Ugyancsak a 6. pont szemmel tartása mellett elejtendőnek véli a bizottság a IX. és X. számú tervezeteket; és pedig a IX.

számú már kéziratban benyújtott munkát azért, mert az »*Aquilegiák monografiáját*« tárgyoló munka csak kis részben érinti honi viszonyainkat, e vonatkozású részei pedig jó részt már különben is közöltettek. A X. számú »*A Kotschy-féle tölgyek*« című tervezet a Kotschy »*Eichen Europa's*« című munkát s a Kotschy-féle balanografiai reliquiákat óhajtja revízió alá venni s feldolgozni. E munka hazánkat csak kis részben érintené s leginkább a Balkán-félszigetre, illetve a Keletre vonatkozik, s így, mint ajánlattevő maga is mondja, csak némileg lehetne nemzeties színű, ha magyar nyelven jelennek is meg; azonkívül inkább vagy jórészt irodalmi adatok összeállításából vagy revíziójából állana.

A VII. számú ajánlat »*A magyar honi csúcsorfülék (Solanaceae) népszerű magánrajzokban*« cím alatt 12 mérges, kultivált s gyomnövénynek magánrajzát igéri; az egyes növényeket külalakbeli s anatómiai tekintetben írta le, megállapítaná földrajzi elterjedésüket, történetüket stb. Az ajánlat figyelmet érdemel ugyan, de a benyújtott tervezet s a mellékelt nyomtatott mű alapján sem tudományos irányánál, sem pedig szükségességénél fogva nem tarthat számot a megbízásra.

A IV. számú ajánlat »*Magyarország és Társországaiban élő Bacillariaceák leírását*« igéri. A Bacillariaceák biológiai, fiziológiai, előfordulási viszonyait, praeparálását stb. általánosan tárgyalná s aztán felsorolná s leírná az általa megvizsgált élő Bacillariaceákat, függetlenül a Bacillariaceák bibliográfiáját s nomenklaturáját igéri, szöveget pedig 60—100 tábla eredeti rajzzal világosítaná meg. Ez ajánlatot úgy tudományos irányánál fogva, mint benyújtójának eddig is jelentős munkálkodása alapján a bizottság különös figyelmére méltatta s óhajtása, hogy az honi viszonyainak ismerete tekintetében minél hamarabb napvilágot lásson; de tekintettel arra, hogy az egész összegre tart számot, s hogy munkáját a társulat jelenlegi anyagi erejét messze felül múló költséges táblák mellékletével óhajtja ellátni: a bizottság, nagy sajnálatára, kénytelen e nagy reményekre jogosító jelentős ajánlközt elejteni.

A VIII. számú tervezet »*Gümör és Kishont t. e. vármegye florisztikai viszonyainak ismertetését és az edényes virágtalan és sphanerogam-flórájának kritikai megírását*« chromo és grafikai táblákkal illusztrálva tervezi. A bizottság azon véleményben van, hogy az ország e kisebb területének növény-földrajzi jelentősége — az eddigi eredményekből ítélve — előre láthatólag nem lesz nagyobb, mint hazánk más területei, s így nem is annyira fontos, hogy vizsgálata most már halaszthatatlannak lássék. Ezért

a bizottság ez ajánlközt nem javasolhatja megbízásra részesíteni, de ajánlja, hogy ha ajánlattevő munkálatával elkészül s az a követelményeknek megfelel, találjon a Társulat módot kiadására.

Az V. számú ajánlat »*Hazánk önkéntes és természetű fás növényeinek*« vagyis a »*Magyar dendrológiá*«-nak megírására vállalkozik. Az ismert botanikai író ez ajánlatában fás növényeink meghatározására szükséges jellemkulcsot, a fajok és jelentős fajtaik rendszeres leírását s a honi fás növényzet területeinek leírását stb. tűzi ki munkája céljául, s tagadhatlan, hogy viszonyaink ily természetű munkának szükségét nagyon is érzik. Az ajánlközt mind tárgyánál, mind tervezeténél fogva számot tarthatna a megbízásra s bizonyára irodalmunknak díszére váló munkával gazdagítaná társulatunk kiadványait: de tekintve, hogy ajánlattevő az egész összeg elnyeréséhez ragaszkodik, kénytelen a bizottság a többi, ugyancsak érdemes tervezeteket számba véve, ez ajánlközt alapján való megbízásról sajnálattal lemondani. Hanem hogy az ajánlattevőnek mégis módjában álljon érdemes tervezetét kidolgozni, ajánlja a bizottság e tervezetnek az »Országos Erdészeti Egyesület«-hez meleg pártfogással és ajánlattal való átküldését, annál is inkább, mert tekintve e tervezetnek a honi erdőszetre való nagy fontosságát, azon reményének adhat kifejezést, hogy az »Országos Erdészeti Egyesület« módját fogja tudni ejteni a tervezet megvalósításának.

A II. és III. számú tervezet »*A magyar honi Sphaeriák vagy Sphaeria-félék*« illetőleg »*A magyar honi Lemez-gombák (Agaricinae)*« rendszeres feldolgozására vállalkozik. A bizottság e két ajánlatot, nem tekintve a már előbb említett formai hiányokat, figyelmére méltatja, de az 5-ik pontban kifejezett megállapodás értelmében, minthogy ugyanazon ajánlattevő nyújtá be mind a kettőt, csak egyet részesíthet megbízásban. Mindkettő tárgyánál fogva s a benyújtónak gazdag tapasztalata s e téren kifejtett munkásságánál fogva nagy értékű, mindamellett a bizottság a III. számú tervezet felett, mely hazánkban másoktól is művelt szakmával foglalkozik, a II. számúnak »*A magyar honi Sphaeriák*« címűnek ad elsőbbséget s azt megbízásra ajánlja, mert oly szakmával foglalkozik, melynek hazánkban az ajánlattevő a legjelesebb művelője s mely hazánkban eddigelé majdnem egészen parlag. Tekintve azonban, hogy ajánlattevő semminemű határozott összegre — lehet szándékosan — nem tart számot, a bizottság javasolja, hogy ajánlattevő a tervezet kidolgozásával bizassék meg s benyújtott munkáját elfogadás esetén a szokásos írói díjban részesítse a társulat.

A XIV. számú ajánlat a »Magyarhoni jóféle, gyanus és mérges gombák könyvének megírására vállalkozik. E munkában a szóban forgó növényeket szóban és képen tüntetné fel, rendszertanilag jellemezné s fejlődéstanilag, anatómiailag ismertetné, továbbá módját adná, hogy a jóféle, ehető gombákat könnyen s biztosan megismerhessük s a gyanús vagy mérges gombáktól megkülönböztethessük s végre az eltartás módjait, a tenyésztést, elkészítést, az e tekintetben való közegészségi intézkedéseket stb. ismertetné meg mind honi anyagon s lehetőleg az ország különböző részeire kiterjedő személyes vizsgálatai s kutatásai alapján.

Ez ajánlkozás tagadhatlanul egyike a legfigyelemreméltóbbaknak, mert ily munkára közgazdasági, valamint közegészségi okokból is nagy szükségünk van, sőt tudományos érdekeink is megkívánják egy ilyenmű munka létrejöttét: mindamellett a bizottság, minthogy abban a véleményben van, hogy ilyen munka csak akkor s oly módon fog az említett érdekeknek megfelelni, ha egész Magyarországra kiterjed, s a lehető legpontosabb személyes tapasztalati adatok alapján dolgoztatik ki, nem ajánlhatja megbízásra, a mennyiben nem remélheti, hogy a kért, vagy akár az egész összeg felhasználása is elegendő volna a tervezetnek teljes megvalósítására. Másrészt a bizottság ilyen munkának megjelenését kívánatosnak tartja s azt ajánlja, hogy az ajánlattevő más módon, közérthetően, népszerűen dolgozza ki, mely esetben, talán a könyvkiadó vállalatban található helyet.

A VI. számú ajánlat »A Magas Tatra és vidéke s Budapest környékének moszat-flóráját« szándékozik tanulmányai alapján összeállítani. Ajánlato tudományos tekintetben figyelemre méltó, különösen pedig azért, mert szakirodalmunk olyan ágával foglalkozik, melynek hazánkban aránylag kevés munkása van s tagadhatatlan tény, hogy hazánk e tekintetben a kevésbé ismert területekhez tartozik. S így a bizottság örömmel ajánlja megbízásra ez ajánlkozást, mert ha az egész országra kiterjedő ilyenmű munkának elkészítését jelenleg nem is tartja még lehetőnek, de a haza fővárosának környékét s a Magas Tatra vidékét e szempontból közelebről megismerni érdekesnek, fontosnak és szükségesnek tartja. A mennyire a bizottság a tervezet e részének megemlítését kiemelendően tartja, annyira nem látja szükségét annak, hogy a munka az összes algológiai ismereteinket felölelő terjedelmet öltön, mert hiszen ez mégis általánosabb érvénye daczára is inkább csak irodalmi munkálat lenne, holott a pályázat feltételei is inkább az ország viszonyainak megismerését czélozó személyes tapasztala-

tokon alapuló munkálatokat ajánlanak megbízásban részesíteni.

A XI. számú tervezet »Magyarország compositái« figyelemre méltó ajánlkozás. Hazánk e családba tartozó növényeinek a tudomány mai színvonalán álló összeállítására s átvizsgálására csakugyan nagy szükségünk van. E munkálat azon kívül, hogy honi flóránk növényeinek majdan való teljes összeállítását is elősegítené, a hazánkban elég gazdagon képviselt fészkes virágú növények családjának beható ismeretét mint monografikus feldolgozás is emelné. A bizottság e szempontból is, de meg azért is, hogy e család növényeinek ismerete s az e tekintetben való eddigi hiányos közlések kiegészítése felette kívánatos volna, helyén valónak találja ajánlattevő tervezetét különös méltatásban részesíteni, s az ilyenmű munkát honi irodalmunk nyereségének tekintené, ha kellő óvatossággal, körültekintéssel s a tudományos szakszerű irodalom magasabb színvonalán álló kritikával volna kidolgozva.

A XV. számú tervezet, a »Magyarországi Őszköfélék monografiája«, az Őszköféléket a tudomány legújabb állása szerint óhajtja átvizsgálni; leírná a Magyarországi területén élő Őszköfélék fajait, megvizsgálná fejlődési, biológiai stb. viszonyait. E tervezet hazánk viszonyai közt mind tudományos, mind közérdekű voltánál fogva egyike a legérdekesebbeknek. Tudományos érdekeink követelik, hogy rajta legyünk honi munkásaink egyik-másik irányban való munkálkodásának összegezésén s pedig olytén módon való összegezésén, hogy ez által hazánk viszonyai felől ne csak szaktudományunk, de az ezzel szorosabb kapcsolatban levő s hazánkra nézve felette fontos földművelésnek is hasznára váljék. Jóllehet a munka közvetve, de közvetlenül is tárgyalni tervezi az Őszköfélék viszonyait a földművelés érdekében, azért e munkálat mégis inkább a botanikai, mint a mezőgazdasági szakmakörbe tartozik. Kívánatos, hogy hazánk nemű viszonyai bővebb kutatás tárgyát tegyék, s a tudomány mai színvonalán álló vizsgálat által legyenek megvilágítva. Az ajánlattevő eddigi közlései s munkálkodása sikerrel biztat és azon reménnyel kecsegteti a bizottságot, hogy avatott tollával irodalmunk díszére való munkával fogja társulatunk igyekezetét — az ország természeti viszonyainak felderítését — elősegíteni, ha a munka kidolgozásával megbiztatnék.

A bizottság az elősoroltakat egybevetve, s a fentebb jelzett megállapodásokat megfontolva s szem előtt tartva, a következő javaslatot terjeszti a t. Választmány elé:

I. Bizassék meg Dr. Filarszky Nándor k. m. tud. egyetemi tanársegéd,

a VI. számú tervezet benyújtója, a *Magas Tatra s Budapest környéke moszatflórájának tanulmányozásával s kidolgozásával*, úgy azonban, hogy a moszatok általános viszonyaira csak annyiban s oly módon foglalkozzék, a mennyire a felölelendő anyag azt szükségessé s nélkülözhetetlenné teszi.

II. Bizassék meg a XI. számú tervezet benyújtója, Dr. Borbás Vincze reáliskolai rendes s egyetemi magántanár a *magyarországi fészkesvirágúak systematikus* megírásával, de ne nélkülözze munkája a növénytani szak enémű dolgozataiban most már nagyfontosságú szigorú egybevető kritikai tekintetet. A diagnosisek csak oly mértékben veendőek fel a munkába, a mennyire elkerülhetetlenül szükségesek. A mű magyarul s egyes szükségesnek bizonyuló részleteiben latinul volna kiadandó.

III. Bizassék meg a XV. számú tervezet benyújtója Dr. Istvánffy Gyula a kolozsvári tudomány-egyetem magántanára a *Magyarországi üszökfélék monografiájának* megírásával, oly módon mint azt tervezetében kifejtette.

IV. Bizassék meg a II. számú tervezet benyújtója H a z s l i n s z k y Frigyes, eperjesi coll. igazgató, a *magyarhoni Sphaeridák vagy Sphaeridafélék* megírásával.

Midőn a növénytani bizottság e javaslatát a t. Választmánynak előterjeszti s elfogadásra ajánlja, nem mondhat le arról, hogy örömeinek ne adjon kifejezést az idei pályázat szép s gazdag eredménye felett, de egyúttal készetve érzi magát sajnálatának is kifejezést adni, hogy a rendelkezésre álló összeg korlátolt volta miatt mellőzni volt kénytelen sok érdekes, fontos, szükséges s valóban reményekre jogosító ajánlatot. Az ez okból mellőzött tervezeteket illetőleg ajánlja a bizottság még a Választmány figyelmébe, hogy az V., VIII., XIV. számú tervezetek s ajánlkozások benyújtóinak a maga helyén említett módon nyújtson segédkezet munkáik megvalósításában illetve kiadásában.

Ezzel a bizottság nem könnyű feladatát befejezván, a legjobb meggyőződése s véleménye alapján tett javaslatának elfogadására kéri a t. Választmányt.

Budapest, 1889. május 20-ikán.

DR. JURÁNYI LAJOS, a bizottság elnöke.

KLEIN GYULA, DR. STAUB MÓRICZ,
a bizottság tagjai.

DR. MÁGÓCSY-DIETZ SÁNDOR,
a bizottság jegyzője.

A választmány beható eszmecsere után a következőket határozta:

Bizassék meg Dr. Filárszky Nándor egy. tanársegéd *»A Magas Tatra és Budapest környéke moszatflórájának tanulmányozásával s kidolgozásával*; Dr. Borbás Vincze reáliskolai rendes s egyetemi magántanár *»A magyarországi Fész-*

kesvirágúak rendszeres megírásának val; Dr. Istvánffy Gyula kolozsvári egyetemi magántanár *»A magyarországi üszökfélék monografiájának* megírásával.

Továbbá elhatározza, hogy szólíttassék fel H a z s l i n s z k y Frigyes eperjesi kollégiumi igazgató *»A magyarhoni Sphaeridák vagy Sphaeria-félék* megírására s Dr. Istvánffy Gyula kolozsvári egyetemi magántanár, hogy *»A magyarhoni jöféle, gyanús és mérges gombák könyvét* népszerű módon írja meg s a Társulathoz nyujtsa be; ha a munka beválik, a Társulat gondoskodni fog a kiadásról és a megfelelő díjazásról.

Szólíttassék fel Dr. Pantocsek József főorvos a IV. számú tervezet benyújtója, hogy a *»Magyarország és Társországában élő Bacillaridák leírását* a tervezetben jelzett módon dolgozza ki; a Társulat rajta lesz, hogy a munka megjelenjék s kellően díjazassék.

Szólíttassék fel R i c h t e r Aladár a VIII. számú tervezet kidolgozására; ha fázódásainak eredménye kiadható munka lesz, a Társulat nem fogja elmulasztani a kézirat kiadása érdekében a szükséges lépéseket megtenni.

Kerestessék meg a M. kir. Földművelési miniszterium és az Országos Erdészeti Egyesület, hogy az V. számú ajánlattevőjét, Dr. Simonkai Lajost pártolásukban részesítve, lehetővé tegyék az erdészeti s a közismeret szempontjából annyira fontos munka létrejvetelét.

A választmány felhatalmazza a tisztikart, hogy a fentebbi határozatok szellemében a megbizottakhoz felszólítást intézzen, számukra a megbízó leveleket kiállítsa és az előlegeket illetőleg az eddigi gyakorlat-hoz alkalmazkodjék. Végül a növénytani bizottságnak fáradságos munkálkodásáért jegyzőkönyvi köszönetet szavaz.

Lengyel István irodaigazgató előterjeszti a forgó tőke pénztári állását 1889. évi április hóban. — Tudomásul vétetik.

A titkár jelenti, hogy a nagy közönségtől annyira kedvelt és látogatott sorozatos előadások ügye a jövő 1890-ik évre is biztosítva van, a mennyiben Dr. Entz Géza műegyetemi tanárt sikerült megnyernie az állattanból való sorozatos előadások tartására. — Örvedetes tudomásul vétetik.

A könyvtárnok előterjeszti, hogy a »Royal College of Physicians Edinburgh« nevű egyesület a Társulattal cseres viszonyba óhajt lépni. — A választmány a cserét elfogadja s elrendeli, hogy az országos segélyből megjelenő munkák, s a Berichték küldésenek meg.

A titkár előterjeszti, hogy Könyves Tóth Mihály mérnök Budapestten 100

forinttal az örökítő tagok sorába lép. — Örvendetes tudomásul vétetik.

A jegyző felolvassa a mult választmányi ülés óta a könyvtárba beérkezett ajándékokat. Szerzőktől érkeztek: Török Pétertől »Bogarhatározó«; Fialowsky Lajostól »Khémian felépülő Mineralógia és Geológia vejeje«; Erdélyi Izidortól »Adatok a carbonátok constitúciójához«; Dr. Dubay Miklóstól »Az idegbetegségek újabb gyógymódja. Metallotherapia« és Cserhádi Sándortól »A gabonafélék természetése«. További ajándékok: »Betrachtungen über die Reblaus«, a Földmívelési Miniszterium ajándéka; S. Rosenbaum, Index to dr. F. Porter Smith's Materia Medica of China«, Keleti Vilmos ajándéka; az orvosi tudományba vágó, román nyelvű négy füzet, és Fialla »Guérison de six aveugles-nés« című füzet, Veress Endre ajándékai. Végül az »Önkéntes Mentő Egyesület« olvasósobánk és könyvtárunk számára ajándékba küldi a »Mentők Lapját«. — Köszönettel vétetnek.

A titkár mélyen elszomorodva jelenti, hogy az utolsó választmányi ülés óta 4 tag haláláról értesült. Elhunyt Rónay Jácint címzetes püspök Pozsonyban, társulatunknak 1867 óta levelező tagja; továbbá Mezőssy Menyhért ügyvéd S.-A.-Üjhelyen; Nagy Mihály ref. lelkész Hevesen; Ormay Lajos tanár Budapesten. — Szomorú tudomásul szolgál.

Kilépéseket bejelentették 3-an.— Tudomásul van.

A jegyző felolvassa az új tagokul ajánlottakat: Dr. Acsay Antal teológiai tanár Nyitra, (ajánló Hatzinger J.); Dr. Adorján Sándor körorvos Szinerezg, (Porutiu R.); Dr. Bácskai Vilmos orvos Szabadka, (Milassin I.); Bakó Mihály földbirtokos Makó, (Károlyi J.); Ifj. Balassovich Sándor hivatalnok Buziás, (Porutiu R.); Balázsy Imre kir. bányagyakornok Nagyg, (Domokos J.); Banciu Demeter gyógyszerész Vajda-Hunyad, (Juchó F.); Bankos Izidóra tanítónő Kun-Szt.-Miklós, (ifj. Váucza M.); Bánóczy Gizella polg. isk. tanítónő Győr, (Bartoniek G.); Banovszky Gyula kir. dohánybev. hiv. tiszt. Szolnok, (Lovag Kleebérg O.); Barabás János r. k. tanító Révkomárom, (Bóday A.); Bencze Péter gazdatiszt Szegszárd, (Rill N. J.); Barcsay Károly gyógyszerész Szeged, (Szobonya K.); Barcza László földbirtokos Csab-Rendek, (Fischer I.); Dr. Barta Gyula orvos Lovász-Patona, (Zalán B.); Barts Pál tisztviselő Kassa, (Lukács J.); Bedőházy Béla gazdatiszt Czerna, (Versenyi K.); Beierlein Béla tisztviselő Pécs (Feiler M.); Bém József birtokos Alberti-Irsa, (Raksányi K.); Bencze Gergely akad. tanár Selmeczbánya, (Schenek I.); Bercsényi Miklós Ménesgyorok, (Adamovich L.); Berghold Rezső áll. tanműhelyvezető Kismarton, (Volenszky

Gy.); Berkovics Bernát gyárgondnok Liptóújvár, (Kubinyi H.); Bobleter Ignác plébános Zurány, (Kaprinay I.); Bodó Sándor kir. alügyész Brassó, (Szeremley L.); Boronkay György igazg. főmérnök Nagyvárad, (Gonda B.); Bosnyák Géza földbirtokos Lelle, (Telegdi Zs.); Braunfeld Gyula gépészmérnök Diós-Győr, (Friedmann Arnold); Brody Miksa birtokos Abauj-Szikszo, (Sipos P.); Bugarszky Darinka polg. isk. tanítónő Pancsova, (Bartoniek G.); Bukovszky György hivatalnok Rákospalota, (Telek J.); Dr. Csajághy István orvos, kir. tanácsos Buziás, (Porutiu R.); Csente-rits Imre pályafelvigyázó Szeged, (Schmidt I.); Cserny Győző m. k. erdőgyakornok Szt.-Gothárd, (Dercsényi K.); Dr. Csete Antal ügyvéd Veszprém, (Strausz L.); Csomasz Béla ügyvédjelölt Veszprém, (Barcza K.); Csurka István tanító Buj, (Andráshy K.); Czajlik György gyógyszerész Tács, (Lukács Lajos L.); Czéner Andor Budapest, (Antal F.); Czilli György áll. állatorvos Töröcsvár, (Orlovszky Gy.); Cipu János m. k. pénzügyfoglalmazó Brassó, (Szentí B.); Czirók Ernő tanítójelölt Baja, (Scherer S.); Dávid György gyógyszerész Sepsí-Szt.-György, (Ifj. Nagy E.); Demjén Kálmán ref. néptanító Tokaj, (Székely J.); Dercsényi Julia polg. isk. tanítónő Beregszász, (Bartoniek G.); Derezsán Zsigmond pénzügyi fogalmazó Szombathely, (Kassai J.); Deutsch Ignác vasúti tiszt Balaton-Szt.-György, (Telegdi Zs.); Deutsch Manó vasúti mérnök Arad, (Szikla G.); Dobozi Jenő tanító Szentes, (Papp L.); Doles József földbirtokos Szentes, (Herczog J.); Dósa Imre birtokos Kocsér, (Hanusz I.); Dózsa Miksa mérnök N.-Enyed, (Lenk L.); Dóry Vilmos gazda P.-Leperd, (Dóry J.); Ecker Augustia polg. isk. tanítónő Budapest, (Weiszberger Zs.); Edelman József szigorló orvos Budapest, (Edelmann M.); Egger Rudolf körjegyző Szokolovác, (Karsay Z.); Dr. Elheniczky Emil cs. és kir. ezredorvos Pozsony, (Erdy J.); Epstein Ignác gazdálkodó Tisza-Abád-Szalók, (Edelstein I.); Epstein Vilmos kereskedő Sümeg, (Fischer J.); Fábian Gyula gyógyszerész Rittberg, (Porutiu R.); Fabriczy Pál birtokos Kelecsény, (Pokorny L.); Falböck Géza, körjegyző Bakovár, (Porutiu R.); Faludy Károly, közs. jegyző Kevermes, (Lója F.); Faragó Károly m. k. vasúti hivatalnok Brassó, (Szentí B.); Farkas Gyula tanító Turcz, (Melkner K.); Farkas József közs. és v.-ügyvéd Budapest, (Lengyel I.); Fehér László postamester Turcz, (Melkner K.); Fekete József festő Dicső-Szt.-Márton, (Lengyel I.); Felmayer Lajos földbirtokos Szeged, (Szobonya K.); Fertály József közs. tanító Kassa, (Lukács J.); Filipik János kir. járásbíró Letenye, (Nunkovics S.); Flatt Gaston ügyvéd Sz.-Fehérvár, (Flatt K.); Flegmann Bertalan gazdatiszt Berczel,

(Gonda B.); Folly Bernát tisztartó Letenye, (Nunkovich S.); Foltényi Elemér gazdasít Kápolna, (Töttösy S.); Földesi Klára polg. isk. tanítónő Budapest, (Bartoniek G.); Francsics Mihály gazdasít Hőgyész, (Domits L.); Frey Vilmos gazdasít Sárkeresztúr, (Vész I.); Fülöp Gábor gazdasít Tót-Megyer, (Komáromy K.); Füzes-séry Barna m. k. vasúti hivatalnok Brassó, (Szenti B.); Gaál Emil plébános Nitykifalva, (Porutiu R.); Gaál Sándor segédlelkész Felsőmindszent, (Kovács I. Gy.); Dr. Gänger Mór orvos Czikaháza, (Pompéry E.); Gencsy István m. k. adófelügyelő Brassó, (Szenti B.); Genthon Ferencz Nagyvárad, (Szabó F.); Genur Alajos plébános Ács-Teszér, (Fülöp A.); Géresy Imre főgymn. tanár M.-Sziget, (Kardos K.); Dr. Gerő Mór orvos B.-Gyarmat, (Kanitz Ö.); Glac Dezső vasúti hivatalnok Tisza-Szajol, (Grósz B.); Gmelin Ottó Lajos orvosjelölt Budapest, (Orient Gy.); Gombos Vilmos kereskedő Czegléd, (Paulovits K.); Grábler Árpád hivatalnok Buziás (Porutiu R.); Griesbach Ella polg. isk. tanítónő Bálincz, (Bartoniek G.); Grosz Miklós tanító Nagy-Szt.-Miklós, (Löwengard B.); Gröbersperger Béla Győr, (Günther E.); Gruber Henrik állatorvos Újpest, (Thanhoffer L.); Dr. Grün Ede kórorvos Rittberg, (Porutiu R.); Günther Sándor ellenőr Arad, (Kamarás B.); Gyarmati József s. jegyző Darvas, (Balogh J.); Dr. Haidt Lajos orvos Buziás, (Porutiu R.); Dr. Hajós Sándor járásorvos Letenye, (Nunkovich S.); Havas Lipót nagybérlő Szendrő, (Fodor M.); Hazay Géza gyógyszerész Töke-Terebes, (Stern H.); Hellebronth Géza földbirtokos Pusztagyenda, (Herman O.); Herbszt Ferencz urad. írnok Lovász-Patona, (Zalán B.); Hertelendy Jenő tanító Somogy-Csákány, (Nagel S.); Hodóval József posta- és táviró-tiszt Kecskemét, (Nyiry K.); Hoffmann József gyógyszerészegéd Szabadka, (Milasin I.); Dr. Hoffmann Lipót orvos Losoncz, (Pokorny L.); Hoffmann Miksa számtiszt Czegléd, (Paulovits K.); Hollady Miksa irg. rend. főnöki titkár Pozsony, (Mura F.); Horváth Gáspár tanár M.-Vásárhely, (Demeter K.); Horváth Geiza ügyvéd Tata, (Székely R.); Hulka Alajos jegyző Turcz, (Melkner K.); Edvi Illés Aladár tanár Budapest, (Lengyel I.); Istvánfy Sándor végz. gazda Mány-Györök, (Adamovich L.); Jakó Gyula bányatiszt Rónaszék, (Sche-nek I.); Jambrits Lajos tanító Peresznye, (Desits L.); Jákó Mihály magánzó Szatmár, (Szentpály J.); Janatka József erdész Nagy-Kövér, (Porutiu R.); Jankovich György kir. s. tanfelügyelő Kassa, (Varholik Gy.); Jankovits János tanító Szatmár, (Literáty E.); Jeges Antal gyógyszerész Kálóz, (Vész I.); Juhász Antal jegyző Ber-czel, (Gonda B.); Juhász Sándor m. k.

honvédhadnagy Kaposvár, (Bakálovich Sz.); Jurcsák Győző gazdasít Nagytűt, (Töttösy S.); Klapka Adolf m. államvasúti mérnök M.-Ludas, (Kovácsy J.); Kegyes Ferencz kereskedő Szeged, (Szobonya K.); Báró Kemény Béla földbirtokos Szent-Erzsébet, (Kovács B.); Kherndl Imre földbirtokos Zala-Nagy-Récs, (Kherndl A.); Kepes J. János m. k. honvédhadnagy B.-Gyula, (Kulizsák F.); Kirchknopf Gusztáv mérnök Ozioval, (Széchy K.); Kirchknopf András tanárjelölt Budapest, (Telek J.); Dr. Kiss Károly ügyvéd N.-Kikinda, (Hochstrasser J.); Kiss Károly körjegyző Pór-Ládony, (Kokas M.); Kiss Ödön ügyvéd S.-A.-Újhely, (Katona B.); Kollár József káplán Ráb-Szt.-Mihály, (Dercsenyi K.); Dr. Koller János orvos Gyöngyös, (Baruch J.); Koncz Ödön plébános Kavocsa, (Lukács J.); Konkoli István tanítókép. hallgató Baja, (Scherer S.); Kossányi Béla járási erdész Libetbánya, (Lauko S.); Kovács Antal méhészeti vándortanító Buziás, (Porutiu R.); Dr. Kovács Antal orvos Kunhegyes, (Wirtzfeld M.); Kovács Ferencz r. k. tanító Györök, (Vargha I.); Kovács György ref. tanító Makó, (Károlyi J.); Kovács János tanító Patcza, (Pirka J.); Kovács Mihály kereskedő Debreczen, (Nyiry K.); Kovacsics Gyula ev. tanító Pápa, (Keller P.); Dugnoi Kozák György földbirtokos Szentes, (Papp L.); Dr. Kozma Jenő orvos M.-Vásárhely, (Demeter K.); Köhalmi József vasúti főellenőr Arad, (Szikla G.); Dr. Köh-hegyi Lajos orvos Szeged, (Szobonya K.); König Fanny áll. elem. isk. tanítónő Új-moldova, (Fauser E.); Körmendy Károly pénzügyi számtiszt Szombathely, (Kassai J.); Kramer Nándor pénzügyi számtiszt Szombathely, (Kassai J.); Kuhinka István üveg-gyáros Rónya, (Kostyál Gy.); Kumsay Ferencz gőzhajózási ügynök Szolnok, (Kra-sovszky I.); Kún László tanító Kúnágota, (Scherer S.); Kund Árpád gazdasít Tót-Megyer, (Komáromy K.); Kutsera Sándor s. jegyző Buziás, (Porutiu R.); Kürthy János m. k. pénzügyi fogalmazó Brassó, (Szenti B.); Lachnitt Márton ügyvéd N.-Halmagy, (Hirsch A.); Lachstädter Károly plébános Liebling, (Porutiu R.); Ladányi Lajos vállalkozó Békés, (Dercsenyi K.); Latinovits Frigyes földbirtokos Bikity-Borsod, (Zalár I.); Lenck Emil nagyiparos Sopron, (Rósa L.); Lenck Viktor nagyiparos Sopron, (Rósa L.); Liber Etelka polg. isk. tanítónő Szt.-Endre, (Bartoniek G.); Linka Bohuszláv m. államvasúti mérnök Szolnok, (Szikla G.); Loser Henrik dohán-gyári tiszt Kassa, (Baczoni A.); Löffelmann Mariska tanítónő Békés-Csaba, (Szikla G.); Löwy Izidor kereskedő Békés-Csaba (Réthy B.); Lukács Lajos földbirtokos Tác, (Lukács L. L.); Lumniczer Károly gyógy-gyógy-szerész Péczel, (Horváth G.); Madarassy

Józsefné szül. Jancsó Riza Brassó, (Sze-
nti B.); Magyar József hivatalnok Arad, (Ka-
marás B.); Magyar Alajos földbirtokos
Arad, (Fényes Dezső); Mailath Ferencz
gazdatiszt Zsitva-Födemes, (Komáromy K.);
Malcher Béla lelkész Bacskó, (Lukács J.);
Mandák Gyula Sándor gyógyszerész Lete-
nye, (Nunkovics S.); Mangesius Irén polg.
isk. tanítónő Medgyes, (Bartoniek G.); Mar-
czinka János állatorvos Budapest, (Than-
hoffer L.); Maricsek Ferencz gyógyszerész
Pápa, (Csincsara Gy.); Marosffy Dezső
gyógyszerész Buziás, (Porutiu R.); Matia-
sich Ferencz ügyvéd N.-Szt.-Miklós, (Lö-
wengard B.); Megay Gusztáv gyógyszerész
Kassa, (Baczoni A.); Meiszner Sándor
jósággazgató Kolozsvár, (Gály L.); Meny-
hárt István urad. tisztartó Kishalmagy,
(Tschürtz N.); Meskó János mérnök-
gyakornok Kolozsvár, (Melitskó Fr.); Mé-
száros Gusztáv kir. albiró B.-Gyula, (Védel
K.); Meznerics Ferencz tanító Szabadka,
(Nagel S.); Migály Alajos tanár Szombat-
hely, (Szavcsuk J.); Mihájlovsz Sándor
mérnök Szolnok, (Szikla G.); Mindák József
tanító Halmi, (Melkner K.); Mocsáry Hen-
rik magy. államvasúti mérnök Arad, (Ka-
marás B.); Molnár Ida Berzék, (Potoczky
E.); Ifj. Molnár Lajos gazdatiszt Gyorok,
(Vargha I.); Morvay Gyula tanító Nagy-
mihály, (Kovács K.); Mussong Vincze tanító
Varasd, (Domsits L.); Müller Gyula okl. mű-
szaki vegyész Temesvár, (Adamovich L.);
Münch Gyula m. k. honvéd-hadnagy B.-Gyula
(Kulizsák F.); Nádaskay István népbanki
pénztárnok Eperjes, (Damrély Gy.); Nagel
Róza tanítónő Újvidék, (Nagel S.); Nagy
István gazd. irtok Buziás, (Porutiu R.);
Nehéz János állami tanító Vajda-Hunyad,
(Juchó F.); Nemesszeghy Jenő m. k.
honvéd-főhadnagy Rózsahegy, (Csáp M.);
Németh Elek tanító Szentes, (Papp L.);
Nyárádi Dénes tanár Dicső-Szt.-Márton,
(Lengyel I.); Nyegre László főszolgabíró
Huszt, (Schmidt K.); Nyirgi Antal gép-
felvígyázó Orosháza, (Szabó Gy.); Osztro-
gonatz János tanárjelölt Szabadka, (Telek
J.); Ozanics Márk ellenőr Arad, (Kamarás
B.); Pakrócz Károly pénzügyi fogalmazó
Szombathely, (Kassai J.); Pally Lajos
Nagyvárad, (Szabó F.); Dr. Pálmai Izsó
orvos Budapest, (Pálmai J.); Dr. Parez
Gyula törvényt. és kórházi főorvos Arad,
(Fényes D.); Pataky Miklós városi főjegyző
S.-A.-Újhely, (Katona B.); Patony Adolf
könyvvivő Késmárk, (Wein K.); Paulik
József vasúti mérnök Piski-Telep, (Szikla
G.); Pecz Vilmos m. államvasúti mérnök
Aszód, (Deér E.); Pelczér Károly dohány-
gyári tiszt Kassa, (Baczoni A.); Pertenyesi
Hollósy József főszolgabíró Buziás, (Poru-
tiu R.); Petényi Vendel m. államvasúti
mérnök Budapest, (Kovácsy J.); Dr. Pflug
Sándor orvos Alberti-Irsa, (Raksányi K.);

Phleps Ferencz kir. ügyész Brassó, (Sze-
remley L.); Pilder Alfréd mérnök Diós-
Győr, (Friedmann A.); Polcz József m.
államvasúti mérnök Arad, (Simonkai L.);
Polivka János tanító Szvidnik, (Radomszky
M.); Pollák Rudolf cs. és kir. főhadnagy Ka-
posvár, (Bakálovich Sz.); Prág Lajos bir-
tokos Csorvás, (Gremesperger F.); Pri-
bék Imre gyógyszerészegéd Buziás, (Po-
rutiu R.); Publ Ignác magánzó Ritt-
berg, (Porutiu R.); Rácz Jenő gyógy-
szerész Miskolcz, (Sassy J.); Raffai Mihály
ref. tanító Makó (Károlyi J.); Dr. Rákosi
Béla k. m. fegyintézeti orvos Vác, (Ursziny
A.); Rapcsák Gyula gazdatiszt Kőökütipusza,
(Töttösy S.); Ráthonyi Sándor közjegyző
Nagy-Tarna, (Kóós A.); Ratimorszky Már-
ton káplán Tót-Megyer, (Komáromy K.);
Récey Sándor birtokos Letenye, (Nunkovics
S.); Dr. Révfy Jenő orosegy. tanársegéd
Budapest, (Pálmai J.); Rozvány Pál mérnök
Naszód, (Simonkai L.); Sántay Sándor
vasúti főfelügyelő Budapest, (Gulácsy B.);
Dr. Sacher Lipót ügyvéd Losoncz, (Pókorny
L.); Sárközy Géza földbirtokos Babodpuszta,
(Telegdi Zs.); Sauter Pál nyomdatulajdonos
Késmárk (Wein K.); Dr. Schestorád J.
orvos Gyöngyös, (Baruch J.); Schettl Miksa
tanító Györe, (Nagel S.); Schidek Ágost
tanító Ecska, (Nagel S.); Schlesinger Samu
gazdatiszt Falu-Szemes, (Telegdi Zs.); Schlett
Ferencz polg. isk. tanár Buziás, (Porutiu
R.); Schnetzer János állomásfőnök Balaton-
Szt.-György, (Telegdi Zs.); Scholtz C. Al-
bert gyáros Matheócz, (Wein K.); Schreder
Gyula mérnök Diós-Győr, (Friedmann A.);
Schreiner János műegy. hallgató Budapest,
(Rözsényi I.); Schreiner József tanító Galsa,
(Turcsányi A.); Schwartz Mór földbirtokos
B.-Gyarmat, (Kanitz Ö.); Schwertner Fe-
rencz vasúti pénztárnok Liptó-útvár, (Ku-
binyi H.); Dr. Simkó Lajos orvos Szeicz,
(Gémessy M.); Simonyi Béla ügyvéd A.-
Marót, (Ruffy Pál); Singer Lajos vasúti
ellenőr és sőtárfőnök Szolnok, (Szikla G.);
Slappinger József tanító Szolnok, (Melkner
K.); Spitzer Emil bőrgyáros Kismarton,
(Volenszky Gy.); Steiner Lajos tanárjelölt
Vác (Telek J.); Dr. Stassik Ferencz ügy-
véd Nagybecskerek, (Morvay Gy.); Straszimir
Milán számtiszt Czegléd, (Paulovits K.);
Stenczel Pál könyvelő Késmárk, (Wein
K.); Stich Kálmán közs. tanító Kassa,
(Lukács J.); Strobl Géza gazdatiszt P.-N.-
Tormás, (Domsits L.); Strosz Ferencz vasúti
hivatalnok Arad, (Szikla G.); Sugár Sándor
urad. főszámvevő Kapuvár, (Dienes J.);
Sujánszky Bucsek Andor r. k. segédlelkész
Nemsova, (Nitnausz Gy.); Sulyok István
ref. lelkész Nagyvárad, (Szobonya K.);
Szabó Lajos tanító Szolnok, (Melkner K.);
Szakmáry Ferencz m. k. segédtanár Király-
halma, (Milassin I.); Szakváida János gazda-
tiszt Gáva, (Nyiry K.); Szalay Sándor posta-

és távirótiszt Kecskemét, (Nyiry K.); Szarka István kereskedő Abauj-Sziksó, (Sipos P.); Széky Ákos irnok Veszprém, (Barcza K.); Dr. Szepessy Arnold orvos S.-A.-Ujhely, (Katona B.); Szigethy Ödön tanítókép. hallgató Baja, (Scherer S.); Szigriszt Lajos tisztviselő Pécs, (Feiler M.); Szimák János elemi isk. tanító Kismarton, (Volenszky Gy.); Szőke János ügyvéd Abauj-Sziksó, (Sipos P.); Szőke Vincze ev. ref. tanító Csökmő, (Balogh J.); Sztáncsek József tanító Privigyé, (Bontó G.); Sztankovszky Gábor vasúti pénztárnok Csorvás, (Gremserger F.); Dr. Sztehló Aurél járási orvos Nova, (Porutiu R.); Szüts József tanító Huszt, (Radomszky M.); Dr. Szvaty Pál ügyvéd Szenicz, (Gémessy M.); Takács Ignác díjnok Szeged, (Schmidt I.); Tallay Nándor tanár Szombathely, (Szavcsuk J.); Telepi József r. k. néptanító Tokaj, (Székely J.); Tergenyei Ferencz tanító Szentés, (Papp L.); Than Irma polg. isk. tanítónő Pozsony, (Bartoniék G.); Tihor Mór dohány-beváltó hiv. tiszt. Rakamaz, (Faulhaber O.); Timis György gk. lelkész Borsa, (Tóth I.); Dr. Tolnay Géza köz- és v.-ügyvéd Pécs, (Haksch E.); Tóth Lajos szigorló orvos Budapest, (Thanhoffer L.); Triff Eugenia tanítónő Zilah, (Bartoniék G.); Turkovich József gazdatiszt Lakipuszta, (Töttösy S.); Tüdös István ev. ref. teológus Sárospatak, (Buza J.); Ungár Géza tanítókép. hallgató Baja, (Scherer S.); Ungár József községi orvos Kálóz, (Vész I.); Unger Izabella polg. isk. tanítónő Vinár, (Bartoniék G.); Ungvári Gyula ev. ref. lelkész Poklostelek, (Mayr Gy.); Vadas József m. k. honvéd-főhadnagy B.-Gyula, (Kulizsák F.); Vály István számtiszt Cibakháza, (Pompéry E.); Sárosi Várady Ferencz lapszerkesztő Pécs, (Rónaky K.); Varga Bertalan kereskedő

Kassa, Lukács J.); Varga István tanító Orosháza, (Szabó Gy.); Varga József ev. ref. lelkész Abauj-Sziksó, (Sipos P.); Ifj. Vargits Imre birtokos Szinérzeg, (Porutiu R.); Vasady József birtokos Brassó, (Szeiti B.); Vaszary Gábor pénzügyi fogalmazó Szombathely, (Kassai J.); Vathy István lapszerkesztő Szombathely, (Nyúl S.); Dr. Vécsey Béla ügyvéd Nagybecskerek, (Morvay Gy.); Veczkó Béla gazdatiszt Magysoók, (Komáromy K.); Lászlófalvi Velits Ödön polgármester Torda, (Tauffer K.); Villax József ispán Bakóca, (Kovách I. Gy.); Dr. Virág István körorvos Liebling, (Porutiu R.); Virágh Lajosné Arad, (Fényes D.); Vizi Miklós birtokos Abauj-Sziksó, (Sipos P.); Vozáry Tamás gyógyszerész Gyöngyös, (Baruch J.); Wagner Ágoston tanító Arad, (Simonkai L.); Wandraschek Károly gyógyszerész Kassa, (Mauritz R.); Wégh Ferencz mérnök Ujkapela, (Széchy K.); Weigel József tisztartó Jászóvár, (Platzer F.); Dr. Weisz Ignác ügyvéd N.-Kikinda, (Scheinberger D.); Widder Mór gazdatiszt Abauj-Széplak, (Bacconi A.); Zachariás Gyula gazdatiszt Füzes-Gyarmat, (Alexander L.); Bolváry Zahn István üvegyáros Zlatnó, (Kostyál G.); Zakál Gyula ügyvéd Letenye, (Nunkovics S.); Alsó-Zaturcsai Zathureczky Albert birtokos H.-K.-Kovácsi, (Zathureczky I.); Zgólay Ferencz hivatalnok Eperjes, (Damrély Gy.); Zolnay Béla szakaszmérnök Kőrös-Ladány, (Hajnal I.); Zsuffa Antal kincst. erdész Bezdán, (Zsuffa V.); a kik mind a 337-en megválasztottak; velök a tagok száma 6431-re emelkedett, a kik közt 166 alapító és 132 hölgytag van.

Az elnök indítványozza, hogy a jövő hónapban még egy rendkívüli választmányi ülés tartassék, mit a választmány helyesléssel fogad.

LEVÉLSZEKRÉNY.

I. TUDÓSÍTÁSOK.

(22.) *Sáska a Mátra alján.* Heves-megye Saár községe határában a Mátra déli lejtőjén, kiirtott erdő helyén trachit-törmelekes kopár legelő terület. Ennek egy összefüggő része, már lent, a markazi vár tövén, az úgynevezett Tatármező. Kopár legelő.

Ez a sáskák fő hadi szállása, bölcsője. A »szecsckő«, mint a nép nevezi, innen indul legnagyobb mennyiségben legtöbbszörre keletről nyugoti irányban.

Talán rég ott tenyészt, de kisebb tömegben s így a Tatármezőn is csak 1886-ban tűnt fel. Azonban 1887-ben már nagyon

ismerték; tavaly borzasztóan feltűnt; hát még az idei kedvező időjárás mellett, hogy fog haladni!

Míg 1887-ben 100—200, tavall már 2000—3000 hold területen pusztított Markaz, Visonta s kivált Saár község határában.

Eleinte a gyomot, gazt eszi, de azután elpusztítja a rétet s a merre elvonult, a marha nem szeret legelni, sőt betegessé válik a legelőtől (talán a sáska-ürüléktől, mi hátramarad nyomokban). Megeszik minden zöldet, kiválólag búkkönyt, krumpli-szarát; a zöldbabszart mód nélkül szereti, s feltétlenül elpusztítja. De minden közt a fiatal hagymát

kedveli legjobban, s ha a szarát elpusztította, kikaparja tövével és a hagymát is megrágja, a mennyire bírja. Saáron nagy hagymatermelés van s egész táblákat tett a földszinttel egyenlővé. A sásos növényekhez csak inségben nyúl, kivált magához a sáshoz; de a búza, kukoricza hegyét elpusztítja. Aratás után negyedszer vedlik, de már a harmadik vedlés után is oly erősen kifejtett, hogy mint rozsföldemen magam szomorúan tapasztaltam, a felső kéve kalászaiban a rozs-szemet majd mind megrágja. A kenyeret, húst, csontféléket végtelenül szereti; a cselédek tarisznyáját nemcsak egyszerre ellepi, de ki is rágja az ételféléért. S ha a munkások enni leülnek, a legnagyobb szemtelenséggel kívánnak részt az ételből. Különben a fehér szín iránt nagyon érzékenyek s a fehérműt egyszerre ellepik; alig lehet elűzni őket.

Tüzetesen nem figyelte őket senki, de vagy négyszer vedlenek. Érdekesek, midőn régi ruhájokat leküzdik magukról. Vöröszölkék ekkor s oly puhák, hogy érintésök kellemetlen. Ledobott hámjokat egy darabig élő sáskáknak gondolhatni; legkisebb izületeket is cserélik. Utolsó vedléskor kapják kifejtett szárnyaikat és szép vörös rózsaszín színezetűket hasukon és szárnyaikon.

Nemsokára augusztus közepén elkezdik tojásaikat repedésekbe, tarlóba s kövek közé lerakni.

Taval kiválólag a hegy felé (észak) igyekeztek a tojás idejében (tán érezték a sok havat); elhatározásuk oly erős volt, hogy a szél akárhányszor fordította, verte vissza őket, ők annyiszor újra a hegy felé iparkodtak. Ha kitojták magukat, nemsokára elvesznek s pedig nem a földön, de mind felhúzódik kőrökre, gazfélékre, szóval magasabb helyre s első lábaikkal átkarolva, fejüket oda szorítják, így merevednek meg, mintha felakasztották volna magukat. Csak korábban tennék!

Elpusztításukat — kicsiben — tavál már hivatalosan kísérelték meg, kevés eredménnyel. Lehetetlen is őket másképp kiirtani, mint rendszeresen, csak akkor, ha egész önállóan, külön e czélra alkalmazott s csak ezzel foglalkozó teljes hatalommal felruházott felügyelő kellő anyagi támogatással végzendi. A falu meghajtása, a gyereksereg célját nem ér.

Az idén, kukoricza alá szántáskor, rengeteg tojást fordított fel az eke; egész telepeket. Mint mondják, féltényér nagyságú pete-fészkek is voltak, bennök a tojás egymás mellett függőlegesen; persze elpusztíták. Későn lettem figyelmes rá s mikorra kijutottam, nem találtam rendes telepet. Április végén még nem találtam »friss kelést«, a napokban azonban hírül hozták, hogy már rengeteg van; próbálták is irtani; kiment seprűvel vagy száz gyerek

az előjáróság vezetése alatt. De a sáskák persze »elugrottak« és megesznek bennünket.

A beküldöttem tojás pár hetes. Eddig nagy üvegben volt; nem bírtam felfedezni, hogy az üvegben csak egy is kikelt volna. A másik üvegben nyüzsgő, víg legények (ha ugyan vígan érkeztek be) még egészen »friss keletűek«, nagy része derekán még rajta a tojás-burokból egy darab.

Majd a honmaradtak felnőnek, bátorokodom belőlök küldeni.

CLAUDIUS.

(23.) *Melléknapok Keszthelyen.* A »Közöny« ez idei folyamának 236. lapján leírt égi tűneményhez hasonló volt nálunk is Keszthelyen. Kedden április 23. ikán reggel 7^{1/2} óra csendes időben 19° R. hőmérsék mellett mintegy 25° magasságban állott a Nap és körülötte az ég bárányszökecskékkel és fátyolfelhőkkel volt borítva; a Naptól mintegy 15 foknyi szöglet távolban, elsőben jobbról volt egy vaknap, utóbb balról is felül is keletkezett egy-egy a mint a felhőzet mozdult és ezen 3 pontot szivárvány kötötte össze, melynek zöld oldala a Naptól el volt fordulva. Kétszer 15° távol a Naptól magasán az égen egy a Naptól elfordult szivárvány látszott (zöldje ismét naptávolban) és nyoma mutatkozott egy rendes második szivárványnak is. A tűnemény majd 1^{1/2} óráig volt szemlélhető, s mindig ott volt legszebben kifejlődve, a hol a felhő sűrűbb volt.

HENCZ ANTAL.

(24.) *Melléknapok Turócsvármegyében.* Május 11-ikén igen szép és ritka tűneményben gyönyörködhettek Turócsvármegye lakosai. Az égbolt keleti alján a felkelő Nap körül ugyanis egy igen élénk ellipszis alakú szivárvány ragyogott; a Naptól jobbra és balra, az ellipszis két gócpontja felett egy-egy négyszögletes, szivárvány színű *melléknap* volt látható; e melléknapok négy sarkából igen élénk, vakító fénykévek sugárzottak ki egészen az ellipszis széléig. A tűneményben reggel 5 órától 8 óráig számtalan ember gyönyörködött; még 10 órakor is látható volt a Nap körül egy félkör alakú szivárvány-karély. Persze, a köznép háborút, kolerát jósol e fénytani tűneményből. (Felvidéki Híradó.)

(25.) *A diófa elfagyásáról és meghonosultságáról.* Az április havi Közönyben megjelent »tapasztalatok a növényhonosítás terén« című cikk alkalmából érdemesnek tartom közölni, hogy lakásom melletti kertben (Jászón) van egy diófa, mely az 1877/78-iki télen rendkívül szenvedett, oly annyira, hogy mindjárt a föld felett kettéváló törzse mindkét felének a felső része tökéletesen elfagyott s csakis a keltre eső törzsfelel maradt egy jókora ág érintetlen; a nyugoti törzsön szintén hajtott egy ág, de csak rész-

ben. A helyben lévő diófák kisebb-nagyobb mértékben mind szenvedtek, de alig egy is annyira, mint az enyém. Az én diófám a lejtős kert legfelsőbb, a völgy felett 10—12 méternyi magasan fekvő pontján van. A helybeli plébánosnak részben több mint két akkora magasságban lévő kertjében lévő vagy 10 diófa közül egyetlen egy sem szenvedett.

Úgy látszik, hogy ennek okát a különböző levegőrétegek egyenetlen hőmérsékletében kell keresnünk s annál több joggal, mert gyöngébb derek alkalmával sokszor épen a kisebb-nagyobb mélyedésekben lévő palánták fagynak el s a mellettök emelkedettebb helyeken valók, melyeket a szél jobban ér, nem. Különben azt hiszem, hogy a rendkívüli hideg telek nem vehetők figyelembe annak meghatározásában, mely fahonosítható meg nálunk, hiszen az 1880/81-iki télen tömegesen elpusztult egy felvidéki városi ligetben az akác, mely legalább húsz télen át jól kitelelt, s úgy hiszem, hogy a diófától, ha meg is sinli az

olyan rendkívüli hideget mint az 1887/88-iki a teljes honosságot elvitatni alig lehet.

Ennlítésre méltónak tartom, hogy az itteni uradalmi kertben a legyező alakban alacsonyán nevelt őszi barack a mondott évben majd mind elfagyott, kivételt csakis egy pár olyan ág tevén, melyek a hó alatt voltak, holott a magasan nevelt kajsi-barack nagyobbára épen maradt.

P. F.

(26.) *Egy magyar lepkegyűjtő.* Talán érdekelni fogja a »Közöny« olvasóit, hogy nemrég egy magyar ember járt itt Londonban, Haberhauer József, ki Monoron született, Pécsen tanult, s egy ideig a Nemzeti Múzeumban volt alkalmazva. Később Oroszországba vetődött, ott megnősült s jelenleg Szamarkandban, Turkesztánban van letelepedve, hol pillangókat és bogarakat fogdos a magas hegyeken s ezeket Londonba hozza s elárúsítja en gros és en detail. Úgy látszik, jól megy az üzlete, mert már másod ízben tette meg a hosszú utat ide.

KROFF LAJOS.

II. KÉRDÉSEK.

(43.) Mik lehetnek ezek az apró, grafit-szerű göbcecsek, melyeket ezennel felküldök, s a melyek nálam, Pa.-Kerekalján, a feketébb földben a szántás felszínén meglehetősen sűrűn találhatók? ifj. CZIRER JÓZSEF.

(44.) Háromszobában, melyek egyenként 140—150 köbméter levegőt foglalnak magukban, egymásba nyílnak és a közbülső szobából fűlnek, 200 darab kisebb-nagyobb cserépbe ültetett szobai virágot és növényt ápolok az ablakoknál az egész téli évszakon át. A virágok, melyek csaknem egyenlő arányban vannak a szobákban elhelyezve, nagyobb részben szagtalanok (Pelargonium), kisebb részben gyenge illatúak (rezeda, viola, jáczint, rózsza). Ennyi növény van-e a szoba levegőjének alkatrészeire olyan hatással, hogy éjjel az emberi egészségre káros lehetne? H. M.

(45.) Mult évi kukorica-szárak héja alatt s néhol a belében is apró, gömbölyű mag-szerű képződményeket találtam, még pedig elég bőségesen, mint a felküldött néhány darabban látnató is. Vajjon hogy kerülnek ezek a magvak — ha csakugyan magvak — a kukorica szárába? Ha nem magvak, miféle képződmények s nincsenek-e káros hatással a tengeri fejlődésére vagy az utána természetű növényre, pl. az árpára, melyet most vetünk az ősszel alászántott tengeritarlóra? Ifj. CZIRER JÓZSEF.

(46.) A napokban »Deichmann's Astronomisches Chronometer« című hirdetést olvastam, melyben az mondatik, hogy ez a chronometer egyik oldalán mutatja az időt órákban, percekben és másodpercekben, felső lapján a Föld forgását tengelye és a

Nap körül, valamint a Holdét saját tengelye, a Föld és a Nap körül, mely forgások az időben teljesen megfelelnek a valóságnak, úgy hogy ez égi testek állását minden pillanatban leolvashatjuk. Azon kívül ott vannak rajta a többi bolygók, az állatkör csillagképei, az évszakok. Mutatja az évszakok keletkezését, a napok és éjek különböző hosszát, a sarkvidéki éj és a sarkvidéki nap magyarázatát, valamint a Föld bármely pontjának óraidejét; továbbá a Hold változásait s a nap- és holdfogyatkozásokat a valóságnak megfelelő időben. — Vajjon mind ezek igazán megfelelnek-e a valóságnak, nem tudom, s minthogy a műszerről nyilatkozók között Dr. Weinek tanár néhány sora is szerepel, felkérem a t. szerkesztőséget, legyen szíves ez ügyben hozzáfordulni, hogy világosítsa fel a Közöny olvasóit, vajjon megfelel-e a kérdéses műszer amaz ígéreteknek, mert ha beválik, azt hiszem, többen akadnak, a kik e nevezetes műszert, mely aránylag nem drága (75—95 márka), megszerzik maguknak.

DR. V. B.

(47.) Miért nem halljuk az ú. n. száraz villámok után a dörgést nyári felhőtlen csendes esteiken? L. J.

(48.) Vajjon nem keletkezhetik-e a fellegekben rejlő elektromosságok villámmá egyesülése közben a vízpárakból durranó lég, mely a villámtól meggyuladván, mennyő-dörgést okozna? L. J.

(49.) Az »Illustrirte Monatshefte f. die Gesamt-Interessen des Gartenbaues« 1888. évfolyamának 275. lapján Kühn ismerteteti a Mühlberg tnr. (Aakau) feltalálta »knodalint«,

mely vízben oldható, s mely narkotikus hatásával a chloroformhoz hasonlóan megöl mindenféle növényeket rongáló rovar (levéltetűt, hernyót, s állhótlag a szőlőtetűt is), csigát stb., a nélkül, hogy a növénynek ártana. Mielőtt e szerrel kísérletet tennék, óhajtánám tudni, vajjon mi az a *knodalin* s vajjon hihetnek-e a német lap közlésének? F. J.

(50.) Nedvességmérőmön többször tapasztaltam, hogy a nedves hőmérséklet nagyobb fokú melegben is nagyobb hőfokot mutatott, mint a száraz. Így pl. a legutóbbi esetben f. év április 13-ikán reggel 7 órakor a száraz hőmérő 5° 6' C.-t, a nedves pedig 5° 8' C.-t mutatott. Vajjon mi lehet a hőmérő ezen rendellenes viselkedésének tulajdonképeni oka? Vajjon helyes-e ennek ilyenmő magyarázata: hogy ez azért történik, mert a nedves hőmérő alá alkalmazott víz lerakódván annak gömbjére, bizonyos folyadékréteggel vonja azt be, mely vízben, ennek kiváló nagy hőfogatóságánál fogva, több hőmennyiség rejlik, mint a száraz hőmérővel közvetlenül érintkező levegőben.

Ez az eset azonban csakis a párateltség állapotában lehetséges, mikor a légkörben lévő vízgőzök a nedves gömb felületére lerakódnak és a terjedékeny halmazállapotból cseppfolyós állapotba átmenvén, meleget fejlesztenek.

POLONYI KÁROLY m. k. ev. főgymn. tanár.

(51.) Nem volna-e ajánlatos a gombát, tekintve tápláló értékét és olcsó természetét, nép-tápszerül behozni? Melyek azon magyar munkák, melyek a gombák leírásán és termesztése módjának ismertetésén kívül természetnagyságú színezett képeiket tartalmazták? V. B.

(52.) Milyen élettani hatása van annak, ha az ember időnként oly levegőt használ lélegzésre, melyhez (pl. $\frac{1}{8}$ vagy $\frac{1}{2}$ részben) mesterséges úton fejlesztett oxigént kevertünk. SZIKLA GÉZA.

(53.) Az április havi füzetben a 142-ik lapon a 2-ik bekezdésben azt vélem olvasni, hogy a gomba és moszat (a társulásban) különbözőképp táplálkozik; hát van-e jellemző különbség a gomba és más növény táplálkozása között? vagy én rosszul értetem a passzust? B. V. S.

(54.) Hol lehetne »*Carya olivaeformis*« gyümölcsöt (158. lap, 1-ső bekezdés) kapni? B. V. S.

(55.) Konyha- és főképp gyümölcsös-kertemben sok kárt tesznek a hangyák; a friss levél- és gyümölcsbimbó hajtásokat lerágnak stb. és semmivel sem tudok nekik ártani. Mit lehetne sikerrel használni ellenök? mivel lehet kipusztítani, vagy legalább végkép elriasztani őket, a nélkül, hogy a fának, növénynek ártsunk? F. A.

III. FELELETEK.

(41.) A század elején több ízben előforduló szárazság folytán a reá következő tavasz volt a legszűkebb, leginségesebb időszak a évnek. A Tisza mentén öreg emberek emlékezhetnek még az 1831-ről 1832-re forduló inséges tavaszra. Ilyenkor volt a bengyele ideje. Hála Istennek a bengyelét csakis öreg emberek ismerik már; ezektől hallottam, hogy az nem egyéb, mint a gyékény növénynek izmos gyökérseiből reszelt sós vízzel péppé készített s pogácsákká gyurt és megsütött kenyérféle. Ebből élt a Tisza vidék népének nagy része. A kik ették, mondják, hogy az akkori surrogatumok közt még a legelviselhetőbb volt. Gyermeknek nyersen is adták; rágodjanak rajta; tovább tart így! Szájhagyomány után

BR. FECHTIG IMRE.

(41.) A »bengyele« nem más, mint a gyékény széthasgatott, megsütött tövének gyenge dörzsölésre kipergő daraszertő lisztes bele. Régesrégén, mikor még a Tisza s mellékfolyói hullámai elárasztották az Alföld rónáját s vizinövények hazája volt ott, a hol most rengő búzakalász virul: bengyeléből gyurt kenyér, pogácsa volt kisegítője silány búzatermés híján az itt élő halász, pákász, csikász népnek, melyet parázs, forró hamu közepébe téve sütött nyílt tűzhelyein.

FARKAS SÁNDOR.

(41.) Bengyele az akadémiai »Nagy Szótár« szerint »a Tisza mellékén anyni, mint az érett gyékény-káka gyökere«. Helyesebben bengyelének nevezi a nép a gyékény (*Typha*) gyöktörzsét, mely vastag húrtal alatti szár. Gazdag keményítő tartalmánál fogva van bizonyos tápláló ereje s ezért egyes vidékeken táplálékul is szolgál; pl. a *Typha latifolia* a Don mellett, a *Typha angustifolia* β *Brownii* gyöktörzse Új-Zélandban a nép rendes tápláléka (Colenso. Transact. New-Zeal. Inst. 1880.) »kareirei« és »konka« néven. Sőt táplálkozás céljából a *Typha mimid*-t. Kínában és Madagaszkár szigetén tenyésztik is. (Kronfeld Monographie d. Gattung *Typha* 1889.)

MÁGÓCSY-DIETZ SÁNDOR.

(41.) A »bengyelé«-ről a »Magyar Tájszótár« (1838) a következő magyarázatot adja: »Böngyöle, gyékénynek megszáradt lisztes töve, melyből szükség idején kenyeret lehet sütni, — innen: böngyöle pogácsa, — Szegedi szóc«. —Y.

(43.) A Pusztá-Kerekaljáról beküldött kisebb-nagyobb borsónyi gömbök az úgynevezett babos érczek, vagyis valójában vashidroxiddal kevert agyaggolyócskák. Jobb vasércz hiányában ott, hol bőven és a küldött próbánál — mely igen földes — jobb

minőségben lelik, a vas kiolvasztására is használják. S. S.

(46.) Először is meg kell jegyezmem, hogy Deichmann úr Casselben soha sem kapott tőlem engedelmet, hogy azt a pár sort, melyet eszközéről mindjárt megérkezése után írtam, közzé tegye. Azóta ítéletem jelentékenyen kedvezőtlenebb, a mennyiben a készülék (a legdrágább) néhány hónap múlva megállott s nem volt többé megindítható. Mult év szeptember havában részletesen megírva a chronométer minden hiányait Deichmannak, kifejeztem, hogy a küldött készüléknek szabatosabban működővel való kicserélését elvárom tőle, a mire szeptember 22-ikén a többi közt azt a választ kaptam: »Magától értetődik, hogy a hibás órát visszaveszem és teljesen hibátlanlannal cserélem ki, mely önt bizonyára ki fogja elégíteni. Egész fórbázam legjobban szabályozott darabját fogom a legközelebbi idő alatt elküldeni, és kérem, hogy ennek megérkezésével a hibásat visszaküldeni szíveskedjék«. Ez a teljesen hibátlan példány pedig hozzám mind e mai napig nem érkezett meg s a hasznavehetetlen eszköznek még mindig birtokában vagyok. Tanácsos tehát Deichmannal szemben, a ki, úgy látszik, a reklamnak nagy barátja, óvatosnak lenni.

A mennyire magát a készüléket ismerem, — pedig igen jól ismerem, minthogy csillagvizsgáló intézetünk mechanikusával magam szedtem szét és tanulmányoztam — elméletileg igen szépen és szellemesen van kidolgozva, de összeállítása még hiányos. Azért esik meg, hogy a készüléken útközben valami elhajlik, megváltozik, a mi azután a megrendelőt igen kellemetlenül lepi meg. Mit csináljon vele, ha csak maga nem ügyes mechanikus, vagy jó mechanikus nem áll rendelkezésére? Mert a közönséges órás nem bír rajta segíteni! Deichmannak én azt ajánlanám, hogy árulja készülékét kétszer olyan drágán, de készítse annyival szolidabban is.

Minhogy a készülék elve, miként már ki is fejeztem, szép és szellemes (ha a földlogra nézve nem is új) s a Földnek Holdjával való napi és évi forgását kitünően szemléltethető teszi, senkit sem akarok e tanulságos taneszköz megvételéről lebeszélni, csak azt az óvatosságot ajánlom, hogy Deichmann urat minden egyes esetben kötelezze, hogy a megküldött készüléket, ha nem úgy működnek, mint a hozzá mellékelt füzetke túlságos dicsérete szerint várni lehetne, visszavegye.

DR. WEINEK LÁSZLÓ.

(47.) Az ú. n. száraz villámok után a dörgést nyári felhőtlen csendes estéken azért nem halljuk, mert azok a villámok

igen messze, a szemhatár alján csapnak át s a hang olyan nagy távolságból már nem hallatszik meg, holott a vakító fényt az est sötétében, noha szintén tetemesen meggyengülve, a szem még észreveszi. Ezt a száraz villámot (Wetterleuchten) Arany igen szép tájszóval *sillámlás*-nak nevezi. Sz. K.

(48.) A villám minden bizonnyal keletkezett durranó léget, de tekintve a villám csekély quantitását, a keletkező durranó lég mennyisége is felette csekély, minden esetre távolról sem elég nagy arra, hogy — meggyuladását feltéve — a menydörgést okozhatná. Egyébiránt az a kevés képződő durranó lég nem is gyulad meg, a mint erről kísérletileg meggyőződhetünk. Ha ugyanis vízgőzön elektromos szikrák csapnak át, kis mennyiségű durranó lég képződik s ez kimutatható, holott, ha a szikra a hatására keletkező durranó léget mindjárt meg is gyújtán, akkor a durranó lég jelenléte a vízgőzben nem lenne kimutatható; azaz a kísérletező azt az eredményt kapná, hogy az elektromos szikra a vízgőzt el sem bontja. L. B.

(45.) A kukoricaszárakban talált s beküldött, apró magvakra emlékeztető, kis fekete gömbök *gomba-sclerotiumok*.

Az illető gomba fonalai (myceliuma) a kukorica-szár sejtjei közt terjeszkedve élnek és a szár sejtjeiből táplálkoznak a kukorica életében. A kukorica elszáradásával egyes helyeken a szár felületén ép úgy, mint belében a gomba-fonalak gömbalakba szorosan összetömörülve, a sclerotiumok alakjában nyugalmi állapotba mennek át. A kedvező életviszonyok beálltával azután a sclerotiumokon lépnek fel a gombák szaporodás szervei, conidiumok, spórák, melyek csírázva, újra a gombafonalat hozzák létre.

A sclerotiumok tehát nem önálló gombafajok, hanem csak bizonyos gombának nyugalmi állapotai. Az ismeretes gomba-sclerotiumok mindegyikére nézve nincs még megállapítva, mely gombafajokhoz valók s a beküldött sclerotiumnak mely gombához való tartozását sem találtam megállapítva. Hasonló sclerotiumaik vannak egyes *Peziza*-fajoknak, melyek a megtámadott gazda növényt elpusztítják. Hogy a beküldött sclerotiumok szintén káros hatásúak-e gazdáikra, nem ismeretes.

PAVLICSEK SÁNDOR.

(49.) A *knodalin* vörösbarna színű, amilalkohol szagú, alkalikus hatású, olajos folyadék; 2—3 súlyrész nitrobenzol, 10 súlyrész xanthogensavas kálium, 400 súlyrész (60% vizet tartalmazó) káliszappan és 600 súlyrész amilalkohol keveréke. L. B.

Creative Commons License Deed

Nevezd meg! - Így add tovább! 3.0 Unported (CC BY-SA 3.0)

Ez a [Legal Code \(Jogi változat, vagyis a teljes licenc\)](#) szövegének közérthető nyelven megfogalmazott kivonata.

[Figyelmeztetés](#)

A következőket teheted a művel:

szabadon másolhatod, terjesztheted, bemutathatod és előadhatod a művet

származékos műveket (feldolgozásokat) hozhatsz létre

kereskedelmi célra is felhasználhatod a művet

Az alábbi feltételekkel:

Nevezd meg! — A szerző vagy a jogosult által meghatározott módon fel kell tüntetned a műhöz kapcsolódó információkat (pl. a szerző nevét vagy álnévét, a Mű címét).

Így add tovább! — Ha megváltoztatod, átalakítod, feldolgozod ezt a művet, az így létrejött alkotást csak a jelenlegivel megegyező licenc alatt terjesztheted.

Az alábbiak figyelembevételével:

Engedély — A szerzői jogok tulajdonosának engedélyével bármelyik fenti feltételtől [eltérhetsz](#).

Közkinccs — Where the work or any of its elements is in the [public domain](#) under applicable law, that status is in no way affected by the license.

Más jogok — A következő jogokat a licenc semmiben nem befolyásolja:

- Your fair dealing or [fair use](#) rights, or other applicable copyright exceptions and limitations;
- A szerző [személyhez fűződő](#) jogai
- Más személyeknek a művet vagy a mű használatát érintő jogai, mint például a [személyiségi jogok](#) vagy az adatvédelmi jogok.

- **Jelzés** — Bármilyen felhasználás vagy terjesztés esetén egyértelműen jelezned kell mások felé ezen mű licencfeltételeit.